

GUVERNUL ROMÂNIEI

OFICIUL ROMÂN PENTRU ADOPTII

Str. Muzeul Zambaccian, Nr.29, Sector 1, Bucuresti, cod 011872
tel. 2301351, fax. 2301320

- În anul 1990, respectiv 1994 România a ratificat 3 Convenții internaționale: Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului, Convenția de la Haga privind Protecția Copilului și Cooperarea în materia Adopției Internaționale și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.
- Până în anul 2005, aceste Convenții nu au fost respectate în totalitate în România. Dimpotrivă, anumite prevederi au fost încălcate cu riscul încălcării drepturilor fundamentale ale copiilor din țara noastră. Deși au existat multe semnale în acest sens care veneau din partea comunității internaționale, nu se schimba aproape nimic în domeniul adopției.
În trecut copiii din țara noastră erau percepuți ca o marfă, care putea fi schimbată după bunul plac al anumitor persoane care doreau să adopte și nu puteau adopta un copil din propria țară (așa cum arată studii realizate în acea perioadă), fie pentru că nu îndeplineau condițiile impuse privind adopția națională, care de obicei sunt mult mai restrictive decât cele în cazul unei adopții internaționale, fie pentru că în țara lor de rezidență se respectau prevederile Convențiilor internaționale în materie.
- Percepția vis-a-vis de copiii din sistemul de protecție a copilului din România nu s-a schimbat încă, cu toate că în sistemul de protecție a avut loc o reformă reală și profundă. Se consideră că ei pot fi adoptați dacă cineva dorește acest lucru. Dar persoanele în cauză nu se gândesc că acești copii au propriii lor părinți sau rude. Nu se înțelege încă faptul că și copiii aflați în sistemul de protecție a copilului din România au părinți, la fel ca alți copii din alte țări, aflați în grija statului. Mai mult decât atât, nu se înțelege că și copiii români au drepturi, la fel ca și ceilalți copii din alte țări ale lumii.
- România dorește ca drepturile copiilor români să fie respectate. Dorește ca drepturile părinților copiilor români să fie respectate. Dorește să aibă grijă de propriii copii și pentru fiecare copil aflat în sistemul de protecție să găsească cea mai adecvată familie care să îl îngrijească. România dorește să pună drepturile copiilor români pe primul plan, așa cum ar fi trebuit să facă de mult timp. Primordialitatea drepturilor copiilor în raport cu drepturile adulților trebuie să fie înțeleasă și în cazul României.
- În trecut erau primordiale dorințele adulților în raport cu drepturile copiilor. O familie dorea un copil și pretindea un copil. Autoritățile române nu au înțeles pe deplin că rolul lor era să reprezinte drepturile copilului, nu să caute un copil pentru o familie care își dorea un copil. Era încurajată separarea copiilor de propriii părinți, dacă o familie dorea să adopte un copil.
- Prin urmare, elaborarea noii legislații în domeniul adopției, care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2005, a pornit de la constatarea că adopțiile internaționale urmau anumite proceduri care intrau în contradicție cu convențiile internaționale ratificate de România, în principal Convenția ONU cu privire la drepturile copilului și Convenția de la Haga privind protecția copilului și cooperarea în materia adopției internaționale.

Deși România prin ratificarea acestor convenții internaționale își lua astfel angajamentul respectării lor, acest angajament nu a fost respectat în totalitate. Astfel, încălcarea prevederilor internaționale și neconcordanța între prevederile internaționale și prevederile interne în materia adopției au dus la încălcarea drepturilor copiilor din România.

- Conform Convenției ONU cu privire la drepturile copilului, în adopție, interesul superior al copilului trebuie să reprezinte cea mai importantă rațiune. Aceasta presupune că nici un alt interes, economic, politic sau al persoanelor care adoptă nu va prima și nici nu va fi considerat egal cu cel al copilului, **primordiale fiind drepturile copilului în raport cu cele ale adulților**. Trebuie subliniat faptul că noua legislație în domeniu are în vedere pentru adopție **găsirea unei familii pentru un copil, în nici un caz găsirea unui copil pentru o familie**.
- Prin noua legislație sunt reglementate următoarele aspecte care nu erau reglementate în legislația anterioară:
 - **situațiile și procedura prin care un copil devine adoptabil** (atunci când planul individualizat de protecție al copilului prevede ca finalitate adopția internă, această finalitate putând fi prevăzută numai dacă demersurile pentru reintegrarea copilului în familia biologică sau integrarea lui în familia extinsă au eșuat);
În legislația anterioară un copil putea deveni adoptabil prin consimțământul părinților copilului care era dat în formă notarială (fără să existe o consiliere a părinților în ceea ce privește consecințele acestei decizii), precum și prin intermediul **Legii nr. 47/1993** cu privire la declararea judecătorească a abandonului de copii; această lege a fost criticată pentru că **nu stimula activitățile de reintegrare a copilului în familie, copilul fiind declarat adoptabil, acordând în acest fel prioritate adopției și nu revenirii copilului lângă părinții săi, ceea ce era în contradicție cu prevederile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului**.
 - **deschiderea procedurii adopției naționale care se face numai de către instanța judecătorească**, numai după realizarea de către aceasta a unui control riguros asupra demersurilor care s-au făcut în vederea reintegrării copilului în familia biologică sau integrarea lui în familia extinsă;
În vechea legislație, lista centralizată cu copiii adoptabili din întreaga țară era trimisă tuturor județelor de fosta Autoritate Centrală în domeniu; **procedura încuraja găsirea unui copil pentru o familie care dorea să adopte, în nici un caz găsirea unei familii în funcție de nevoile și particularitățile unui copil**; practica a demonstrat că unele familii cunoșteau copiii înainte ca aceștia să fie adoptabili, nerespectând astfel reglementările Convenției de la Haga.
 - pastrarea **dreptului de a consimți la adopția copilului a parintelui decăzut din drepturile parintesti sau a celui caruia i s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor parintesti**; această prevedere vine pe de o parte din caracterul provizoriu, reversibil al măsurii decăderii din drepturile părintești, iar pe de altă parte din caracterul permanent și ireversibil pe care adopția îl are asupra filiației firești;
În vechea legislație nu se puneau acent pe drepturile și responsabilitățile părinților față de propriii copii chiar și în condițiile menționate.

- **obligativitatea consilierii părinților biologici sau a reprezentanților legali înainte de a-și da consimțământul la adopție**; instanța se asigură astfel că părinții își dau consimțământul în mod liber și că nu a fost obținut prin contraplată sau contraprestație de orice fel;
În legislația anterioară nu exista această prevedere, din contră copilul putea fi declarat abandonat „din oficiu” dacă familia nu se interesa de el pentru o perioadă mai mare de 6 luni (conform Legii 47/1993). Mulți părinți care cu consimțit la adopția propriilor copii nu au avut șansa de a beneficia de servicii de sprijin în vederea cunoașterii drepturilor și obligațiilor pe care le au, precum și a consecințelor consimțământului dat. Mai mult, intermediarii și chiar profesioniștii sugerau abandonarea copiilor de către părinți în vederea adopției acestora.
 - **adopția este tratată ca instituție de drept civil** și nu ca măsură de protecție așa cum a fost ea reglementată în legislația anterioară, cu alte cuvinte ea nu se mai adresează în mod automat tuturor copiilor care au nevoie de o măsură de protecție, ci doar aceluia pentru care o astfel de operațiune juridică este potrivită nevoilor și situației particulare a copilului.
- În vederea implementării noii legislații în domeniul adopției, Oficiul Român pentru Adopții a elaborat Planul de acțiune pentru implementarea legislației primare și secundare în domeniu, care a fost aprobat printr-un memorandum în ședința de Guvern din data de 29 iunie 2005.

Unul din obiectivele Planului de acțiune îl constituie Clarificarea situației existente referitoare la dosarele depuse în perioada octombrie 2001-decembrie 2004 de cetățeni străini în vederea adopției unor copii din România.

În vederea atingerii acestui obiectiv, s-a constituit un Grup de analiză interministerial coordonat de Oficiul Român pentru Adopții.

Interesul superior al copilului este principiul de la care s-a pornit în analizarea tuturor informațiilor referitoare la copiii ceruți în adopție internațională de către familii de cetățeni străini. Acest principiu este considerat de către Grupul de analiză drept principalul criteriu care trebuie să ghideze toate deciziile care trebuie luate pentru fiecare copil în parte, alături de respectarea prevederilor legislației în vigoare în domeniu.

În analiza Grupului de lucru **există un număr de 1399 de înregistrări** (cereri/scrisori/dosare de adopție a unor copii din România de către familii cu domiciliul în străinătate), care au fost preluate de către Oficiul Român pentru Adopții de la fostul Comitet Român pentru Adopții.

În data de 30 octombrie 2005, s-a elaborat un raport preliminar privind cele 1399 înregistrări. Concluziile analizei preliminare sunt următoarele:

- Cele 1399 **inregistrări** reprezintă cereri/scrisori/dosare de adopție **care nu au fost aprobate de fosta Autoritate Centrală** fie pentru că nu s-au înscris în criteriile de situații excepționale (așa cum erau ele reglementate în perioada moratoriului), fie pentru că se aflau în unul din situațiile următoare: dosarul

familiei nu era complet, nu era nominalizat un anumit copil, copilul nominalizat nu avea statutul juridic de copil adoptabil sau cererile au fost înregistrate după data de 6 februarie 2004 (când adopțiile internaționale au fost suspendate în totalitate);

Trebuie să menționăm faptul că un număr de 1115 cereri, în afara acestor 1399 cereri nesoluționate, au fost aprobate de fosta Autoritate Centrală întrucât se încadrau în criteriile de excepționalitate pe baza cărora erau analizate cererile de adopție internațională. Prin urmare, din totalul de cereri de adopție internațională înregistrate (1115 plus 1399), **au fost departajate 1115 cereri care s-au încadrat în situațiile excepționale** (acestea la propunerea fostei Autorități Centrale cu avizul Secretariatului General al Guvernului au fost aprobate de către Guvern prin memorandum și transmise instanțelor spre judecare).

Pentru aceste 1399 înregistrări **neaprobată, Guvernul României nu și-a asumat niciodată** (atât în perioada legislației anterioare cât și potrivit actualei legislații) **vreun „angajament” de a aproba în mod automat orice cerere de adopție internațională înregistrată la autoritățile române.**

- Aceste 1399 înregistrări aparțin unui **număr total de 1104 de persoane/familii de cetățeni străini și fac referire la 1100 copii**; cele 1104 de familii străine au făcut cerere pentru adopția unuia sau mai multor copii din România, și dintre acestea 239 de familii sunt prezente de mai multe ori în baza de date preluată;
- Din numărul de 1399 de înregistrări, există **95** de cereri în care nu a fost nominalizat un anumit copil și **103** cereri în care copilul nominalizat nu era adoptabil la momentul înregistrării cererii de adopție internațională.
- Marea majoritate a copiilor solicitați în adopție (824 copii) aveau vârsta sub 3 ani la data depunerii cererii de adopție.
- Din numărul total de **1100 copii**, la data de 31 octombrie 2005 aveau o **situație juridică clară 369 de copii** (copii reintegrați în familia biologică, integrați în familia extinsă, adoptați, încredințați în vederea adopției, copii care au împlinit vârsta de 18 ani, copii pentru care s-a instituit tutela), **281 de copii** aveau o situație juridică în **curs de soluționare** și pentru **450 copii** nu se finalizase elaborarea planurilor individualizate de protecție.
- Aceste 1399 înregistrări nu pot fi considerate „cazuri în așteptare” întrucât ele nu au fost aprobate de fosta Autoritate Centrală și astfel nu au fost transmise spre aprobarea Guvernului României în vederea transmiterii mai departe către instanțele judecătorești. Potrivit legislației din perioada moratoriului și legislației actuale, cazurile în așteptare au fost considerate doar cele aflate pe rolul instanțelor judecătorești la intrarea în vigoare a OU nr.1/2004, respectiv a Legii nr.273/2004.

Trebuie menționat faptul că după data de 1 ianuarie 2005 au statutul juridic de copii adoptabili **doar** copiii pentru care a fost pronunțată o hotărâre judecătorească de deschidere a procedurii adopției interne, ramasă definitivă și irevocabilă.

Prin urmare, copiii care la sfârșitul anului 2004 aveau statutul juridic de copii adoptabili sunt în prezent reevaluați, **urmand sa aibă acest statut doar acei copii pentru care instanța judecătorească încuviințează deschiderea procedurii adopției interne.**

Oficiul Român pentru Adopții a început transmiterea răspunsurilor către familiile străine care au solicitat adopția unui copil sau a mai multor copii din România în perioada în care era în vigoare moratoriul asupra adopțiilor internaționale.

- Printre activități inițiate și derulate de Oficiul Român pentru Adopții de la înființarea sa în luna martie 2005, dorim să menționăm următoarele:
 - elaborarea **planului de acțiune** pentru implementarea legislației primare și secundare în domeniul adopției;
 - analiza **nevoilor de servicii** pentru familiile adoptatoare române, **nevoilor de personal și nevoilor de formare** în domeniul adopției;
 - fundamentarea unor programe în domeniu pe baza nevoilor identificate;
 - implementarea în parteneriat cu sectorul privat a unui **proiect privind formarea profesionistilor care lucrează în serviciile de adopție** din cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) în ceea ce privește evaluarea și pregătirea familiilor potențial adoptatoare.
 - **finalizarea demersurilor pentru elaborarea Registrului Național pentru Adopții** în format electronic, în vederea întocmirii și organizării la nivel național a evidenței în materia adopției.
 - solicitarea adresată Ambasadelor aflate în România privind transmiterea **rapoartelor post-adopție** pentru copiii români care au fost adoptați internațional conform memorandumurilor aprobate în baza legislației anterioare,
 - inițierea demersurilor privind soluționarea unui număr de 36 **cazuri de adopție internațională care nu și-au produs efectele**, în sensul că după încuviințarea adopției adoptatorii străini nu au luat copiii din România (până în prezent, 17 adopții au fost desfăcute/anulate, iar celelalte 19 sunt fie în curs de defacere/anulare, fie sunt în analiză).

- Ca urmare a analizei efectuate în ceea ce privește nevoile existente la nivel județean în domeniul adopției și a situației generale în acest domeniu, s-a constatat că adopția internațională a dus la nedezvoltarea serviciilor de sprijin în adopția națională. Prin urmare, pentru a sprijini copiii și familiile implicate în procedura adopției interne este nevoie de dezvoltarea unui **sistem viabil de adopție națională** care să includă cu prioritate dezvoltarea serviciilor pre și post adopție.

Funcționarea eficientă a acestui sistem este condiționată și de înființarea tribunalelor pentru copii în vederea judecării cu celeritate a cauzelor de adopție și formarea magistraților de la nivelul instanțelor de judecată în ceea ce privește nevoile copilului pentru o dezvoltare armonioasă și consecințele negative care pot apărea datorită unor întârzieri care sunt contrare interesului superior al copilului.

Nu trebuie uitat faptul că, pentru funcționarea acestui sistem, deosebit de importantă este munca specialiștilor în ceea ce privește evaluarea capacității părinților biologici de a avea grijă de copii înainte de a se lua decizia adopției, și implicit suspendarea exercitării drepturilor părintești, precum și dezvoltarea serviciilor de sprijin pentru părinții biologici în vederea reabilitării acestora astfel încât să-și poată îngriji și educa propriii copii. Sărăcia nu trebuie să fie o cauză a separării copiilor de părinții lor. Autoritățile locale și comunitățile trebuie să se implice activ în sprijinirea familiilor pentru a-și crește propriii copii.

Oficiul Român pentru Adopții este deschis pentru a încheia parteneriate cu organizațiile neguvernamentale care lucrează în adopția națională și își dorește un real dialog cu Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul Național de Magistratură și Asociația Magistraților din România. Colaborarea pe care ne-o dorim cu organizațiile și specialiștii cu experiență în domeniul adopției se referă la elaborarea de materiale/instrumente care să se aplice în mod unitar la nivelul întregii țări, consilierea și sprijinirea părinților potențial adoptatori în toate fazele procedurii adopției, pregătirea copilului în vederea adopției, pregătirea personalului pentru a putea răspunde nevoilor existente în acest domeniu.